

JYVÄSKYLÄN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ GRADIAN OMISTAJA-OHJAUKSEN PERIAATTEET JA KONSERNIOHJE

1. Omistajaohjauksen periaatteet

Omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohjeen hyväksyy kuntalain 14 §:n mukaan Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian valtuusto. Ohje astuu voimaan välittömästi hyväksymisen jälkeen ja korvaa voimaan astuessaan aiemmat ohjeet.

Omistajaohjauksen tehtävät ja toimivalta on määritelty hallintosäännössä (kuntayhtymän valtuusto, kuntayhtymän hallitus ja kuntayhtymän johtaja). Kuntayhtymäkonsernin omistajaohjauksesta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kuntayhtymän hallitus ja kuntayhtymän johtaja.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän omistajaohjauksen periaatteiden tavoitteena on turvata kuntayhtymän pitkäjänteinen toiminta ja eriyttää toimintaa tytäryhteisöihin silloin, kun se on tarkoituksenmukaista tai lainsäädännöstä johtuvaa. Tytäryhteisöä perustettaessa sille määritellään toiminta-ajatus, josta käy ilmi, mitä tarkoitusta varten yhteisö on olemassa ja mitä yhteisön omistamisella halutaan saavuttaa. Liiketoimintaa varten perustettujen tytäryhteisöjen tulee pääsääntöisesti tuottaa liikevoittoa. Kuntayhtymä mahdollistaa tytäryhteisöjen itsenäisen toiminnan ja vastuun niitä koskevan lainsäädännön puitteissa.

Kuntayhtymä on valmis vastaamaan tytäryhteisöjen riskeistä vain niihin sijoittamallaan pääomalla sekä luovuttamaan niiden käyttöön tiloja, kalustoa, henkilöstön osaamista, tietojärjestelmiä jne. konserniohjeen ja tytäryhteisöjen kanssa solmittujen sopimusten mukaisesti. Jos kuntayhtymän omistamissa tytäryhteisöissä on muita osakkeenomistajia, heidän kanssaan tulee laatia osakassopimus.

2. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Konserniohjeella varmistetaan konsernin kokonaisuus sekä valtuuston hyväksymien omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen sekä valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ja määritellään, miten tytäryhteisöjen ohjaus, seuranta, raportointi ja valvonta on järjestetty. Konserniohje määrittää myös kuntayhtymäkonsernin hyvää hallinto- ja johtamistapaa, jolla yleisesti tarkoitetaan tytäryhteisön hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää, joka määrittelee hallituksen ja toimitusjohtajan roolin, velvollisuudet ja heidän suhteensa osakkeenomistajiin. Määräysten pääasiallisena kohteena on kuntayhtymän tytäryhteisön hallitus ja toimitusjohtaja.

Ohjeen tavoitteena on tukea koulutuskuntayhtymäkonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjaukselta siten, että konsernia voidaan johtaa yhtenäisillä toimintaperiaatteilla. Sen tavoitteena on varmistaa, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liiketoimintaperiaatteet, riittävä avoimuus, tulostietojen oikeellisuus sekä asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä koulutuskuntayhtymäkonsernin kokonaisedun huomioon ottaminen sekä se, että kuntayhtymän omaisuutta hoidetaan tavoitteiden mukaisesti, tehokkaasti, tuottavasti ja luotettavasti kuntayhtymäkonsernin kokonaisuus turvaten.

3. Konserniohjeen soveltamisala

Konserniohje koskee koulutuskuntayhtymän konserniin kuuluvia tytäryhteisöjä. Tytäryhteisöksi katsotaan osakeyhtiö, säätiö tai muu sellainen yhteisö, jossa koulutuskuntayhtymällä on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Koulutuskuntayhtymä tytäryhteisöineen muodostaa kuntayhtymäkonsernin. Konserniohje on käsiteltävä tytäryhteisön hallituksessa tai vastaavassa toimielimessä. Kuntayhtymän tytäryhteisön, joka toimii alakonsernin emoyhtiönä, tulee huolehtia siitä, että konserniohjetta sovelletaan myös sen tytäryhteisöissä, ellei osakassopimuksista muuta johdu. Osakkuusyhteisöjen osalta konserniohjetta noudatetaan soveltuvin osin.

Määräykset toimivat yleisohjeena kuntayhtymää yhtiökokouksessa edustaville ja muille kuntayhtymän puolesta omistajaohjausta käyttäville. Tytäryhteisöiden hallitusten on noudatettava ohjeita toiminnassaan ja valmistellessaan asioita yhtiökokoukselle. Tytäryhteisöiden hallitukseen valittujen jäsenien tulee tutustua kuntayhtymässä ja tytäryhteisön hallituksessa hyväksytyihin määräyksiin ja noudattaa niitä hallitustyöskentelyssään. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia, että toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet ovat tietoisia hyväksytyin konserniohjeen sisällöstä ja sen määräyksistä.

4. Esteellisyys

Koulutuskuntayhtymäkonsernissa sovelletaan hallintolain ja osakeyhtiölain määräyksiä jääviydestä ja esteellisyydestä. Esteellisyytilanteet tulee ennakoida toimitusjohtajan sekä toimielinten jäsenten ja edustajien valinnassa ja kokouksissa.

5. Keskitetyt konsernitoiminnot

Koulutuskuntayhtymäkonsernissa hyödynnetään eri tukipalvelujen volyymi- ja synergiaedut sekä koulutustoiminnan ammatti- ja erityisosaaminen. Kuntayhtymän ja tytäryhteisöjen harjoittamasta yhteistyöstä sovitaan tarkemmin erillisillä sopimuksilla. Niissä sovitaan myös tytäryhteisöjen oikeudesta käyttää kuntayhtymän kalustoa ja irtaimistoa.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitos hallinnoi kuntayhtymän tiloja ja koordinoi konsernin tilojen käyttöä. Tytäryhteisöt ja niissä toteuttavat toiminnot sijoittuvat ensisijaisesti kuntayhtymän omistamiin tiloihin ja konsernissa käytetään yhtenäisiä tilojenvuokrausperusteita.

Digipalvelut koordinoivat konsernin ICT-palveluja. Tavoitteena on käyttää yhteisiä tietojärjestelmiä mahdollisimman kattavasti kuntayhtymäkonsernissa. ICT-palvelujen hinnoittelussa tytäryhteisöille noudatetaan markkinaehtoista hinnoittelua.

Jos tytäryhteisön toimintaan sovelletaan lakia julkisista hankinnoista, sen tulee noudattaa kuntayhtymän hankintaohjeistuksia. Lisäksi tytäryhteisön hallituksen ja toimitusjohtajan on valvottava, että yhteisössä noudatetaan julkisista hankinnoista annettuja säädöksiä ja ohjeita.

6. Talous ja raportointi

Kuntayhtymäkonsernin talousarviosta tulee muodostua yhtenäinen kokonaisuus, joten kaikkien yhteisöjen talousarviot tulee laatia kuntayhtymän tavoin normaaliin toimintavuoteen nähden tavoitteelliseksi. Kuntayhtymän valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita. Tytäryhteisö raportoi asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan tuloksellisuudesta ja taloudellisen aseman kehityksestä sekä toiminnan kestävyyteen ja omaisuuden arvon kehittymiseen olennaisesti vaikuttavista tekijöistä konsernijohdolle.

Tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Koulutuskuntayhtymä laatii konsernitilinpäätöksen ja muut raportit kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeiden mukaisesti. Tytäryhteisöt järjestävät kirjanpidon yhtenäisesti siten, että tilinpäätöksestä voidaan laatia em. ohjeiden mukainen konsernitilinpäätös.

Tytäryhteisöt noudattavat oman talousarvionsa tai -suunnitelmansa ja tilinpäätöksen laadinnassa kuntayhtymän antamia ohjeita ja aikatauluja. Tytäryhteisöt ovat velvollisia raportoimaan toiminnastaan ja taloudellisesta tilanteestaan kuntayhtymän raportointiaikataulujen mukaisesti. Yhtiöiden toimintakertomus ja tilinpäätös toimitetaan kuntayhtymän hallituksen jäsenille.

7. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Konsernijohto vastaa konsernivalvonnan järjestämisestä ja seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Konsernivalvonta kattaa konserniyhteisöjen toiminnan ja suoriutumisen, taloudellisen aseman kehittymisen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen seurannan. Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava, että yhteisössä on säännöllinen raportointi tavoitteiden toteutumisesta ja toiminnasta, joka on oikeassa suhteessa liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen. Konsernijohto arvioi vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä kuntayhtymäkonsernin kokonaisedun toteutumisen.

Kuntayhtymän hallitus nimeää tytäryhteisöihin controllerin, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus yhteisön hallituksessa tai vastaavassa toimielimessä. Controller toimii konsernijohdon ja tytäryhteisön välisenä yhteyshenkilönä ja valvoo valtuuston asettamien omistajaohjauksen periaatteiden sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Lisäksi controller seuraa omistajaohjauksen toimivuutta tytäryhteisössä ja raportoi kuntayhtymän johtajalle ja hallitukselle.

Yhtiön hallituksen käsitellessä konserniohjetta on päätökseen kirjattava, että yhteisön hallituksella ja toimitusjohtajalla on oikeus ja velvollisuus luovuttaa controllerille sen pyytämät tiedot.

Tytäryhteisössä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen kuuluu tytäryhteisön hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulle. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä ja toteuttamisessa tytäryhteisön on noudatettava kuntayhtymän valtuuston hyväksymiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on käsiteltävä yhteisön hallituksessa. Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhteisössä on määritelty ja hyväksytty sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja menettelyt osaksi johtamista ja päätöksentekoa ja että yhteisön toimintaan liittyvät riskit on tunnistettu ja arvioitu ja niitä seurataan säännöllisesti.

Tytäryhteisön hallituksen on annettava toimintakertomuksessaan arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Selonteossa tulee kuvata, miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty, onko sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on tarkoitus jatkossa kehittää.

8. Rahoitus

Tytäryhteisöt ovat velvollisia suunnittelemaan toiminnan rahoituksen riittävyyttä ja raportoimaan ennakoidusta kassavajeesta välittömästi kuntayhtymän talouspalveluille sekä kuntayhtymän johtajalle ja controllerille. Kuntayhtymä on sitoutunut rahoittamaan tarvittaessa tytäryhteisöjä korollisella lainalla, ellei tytäryhteisön itse nostama rahoitus- laina ole tarkoituksenmukaisempi tai kokonaisedullisempi. Tytäryhteisöjen investoinnit, rahoitus-, takaus- ja vakuusasiat valmistellaan yhdessä kuntayhtymän kanssa.

9. Henkilöstö

Tytäryhteisöt noudattavat kuntayhtymän yleisiä henkilöstöpolitiikan periaatteita. Merkittävistä henkilöstöön liittyvistä asioista on pyydettävä konsernijohdon ennakkokäsitys. Henkilöstön liikkuvuutta kuntayhtymän ja tytäryhteisöjen välillä tulee edistää kaikin mahdollisin keinoin ja henkilöstön rekrytoinnin tulee ottaa huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet.

10. Ulkoinen ja sisäinen tarkastus

Valtuuston asettama tarkastuslautakunta arvioi kuntayhtymälle ja sen tytäryhteisöille asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Kuntayhtymän tilintarkastusyhteisö toimii myös konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilintarkastusyhteisönä. Kuntayhtymän sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisöjen toimintaa kuntayhtymän toimeksiannosta.

11. Kuntayhtymän ennakkokäsitys oleellisiin muutoksiin

Tytäryhteisöjen tulee valmistella seuraavat asiat yhdessä kuntayhtymän kanssa

- tytäryhteisön perustaminen
- liiketoiminnan merkittävä laajentaminen, supistaminen tai myyminen
- merkittävä investointi tai henkilöstöratkaisut
- yhtiöjärjestyksen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkaus sekä muu toimitusjohtajalle maksettava etuus sekä toimitusjohtajasopimuksen sisältö
- tulospalkkiojärjestelmän tai vastaavan käyttöönotto tai muuttaminen tytäryhteisössä
- osakeanti tai muu pääomarakenteen muuttaminen
- lainanotto tai vakuuden tai takauksen sekä muiden pitkävaikutteisten sitoumusten antaminen
- hakeutuminen saneerausmenettelyyn, selvitystilaan tai konkurssiin
- tuloksen käsittely ennen hallituksen tilinpäätöskäsittelyä
- vaikutuksiltaan merkittävän oikeusprosessin aloittaminen
- muu yhtiön tulokseen, pääoman tuottoon tai riskienhallintaan oleellisesti vaikuttava seikka
- muutos yhteisön hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvassa sidosyksikköasemassa suhteessa kuntayhtymään

Tytäryhteisön hallitus vastaa siitä, että edellä mainittuihin asioihin on etukäteen saatu kuntayhtymän ennakkokäsitys. Yhteisöllä on velvollisuus antaa ennakkokäsitystä koskevaa valmistelua ja päätöksentekoa varten hyvissä ajoin riittävät taloudelliset ja toiminnalliset tiedot. Toimitusjohtajan tulee huolehtia ennakkokäsityksen hankkimisesta riittävän ajoissa ennen yhteisön sisäistä päätöksentekoa. Controller toimii ennakkokäsitysmenettelyn mukaisissa asioissa yhteyshenkilönä konsernijohtajan ja tytäryhteisön välillä.

Kuntayhtymän johtaja antaa tytäryhteisölle ennakkokäsityksen ja vie merkittävässä asioissa sen kuntayhtymän hallituksen käsiteltäväksi.

12. Toimitusjohtaja

Toimitusjohtajan palvelussuhteen keskeisistä ehdoista on laadittava tytäryhteisön ja toimitusjohtajan välinen kirjallinen toimitusjohtajasopimus. Toimitusjohtajan tulee ilmoittaa sivutoimensa hallitukselle.

13. Hallitus ja yhtiökokous

Hallituksen ja yhtiökokouksen työskentelyssä noudatetaan osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen säännöksiä ja määräyksiä. Kuntayhtymän hallitus nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai muihin päättäviin elimiin sekä nimeää ehdokkaat tytär- ja osakkuusyhteisöjen hallituksiin.

Hallituksen tehtävänä on edistää yhtiön ja osakkeenomistajien sekä kuntayhtymäkonsernin kokonaisuutta. Hallituksen jäsenten lukumäärän ja hallituksen kokoonpanon on mahdollistettava hallituksen tehtävien tehokas hoitaminen. Kokoonpanossa tulee ottaa huomioon yhtiön toiminnan tarpeet ja yhtiön kehitysvaihe.

Hallituksen kokouksista on laadittava sähköisesti allekirjoitettava pöytäkirja. Hallituksen jäsenten on säilytettävä saamiaan asiakirjoja ja muuta tietoa huolellisesti ja niin, ettei ulkopuolisilla ole pääsyä liikesalaisuudeksi katsottavaan tietoon. Yhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhteisössä on systemaattinen raportointi tavoitteiden toteutumisesta ja toiminnasta. Hallituksen on selostettava

toimintakertomuksessa hallituksen tietoon tulleita merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä niitä periaatteita, joilla näihin riskeihin on varauduttu.

Hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi valittavalta on ennen valintaa saatava kirjallinen suostumus tehtävään. Hallituksen jäsenten tulee ilmoittaa tytäryhteisölle tarvittavien henkilötietojen lisäksi mahdolliset sidonnaisuudet yhteisöön tai muihin yhteisöihin, mikäli sidonnaisuudella voi olla merkitystä tehtävien hoitamisen kannalta.

Hallituksen jäsenten palkkioista päätetään yhtiökokouksessa kuntayhtymän kokouspalkkiolinjausten mukaisesti. Kuntayhtymän hallitus antaa yhtiökokousedustajalle ohjeen hallituksen jäsenille maksettavista palkkioista. Tytäryhteisöllä on oltava riittävä vastuuvakuutus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, jos se on riskeiltä suojautumisen kannalta perusteltua.

Yhteisön hallituksen jäsen ei voi toimia yhtiökokousedustajana kokouksessa, jossa päätetään vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenelle. Allekirjoitetusta yhtiökokouspöytäkirjasta tulee toimittaa jäljennös kuntayhtymän arkistoon.

14. Lahjoman vastaiset periaatteet

Tytäryhteisöjen on noudatettava hyvää liiketapaa kestityksen ja muun vieraanvaraisuuden tarjoamisen ja vastaanottamisen suhteen sekä noudatettava soveltuvin osin, mitä kuntayhtymässä on sovittu ulkopuolisten kustantamiin matkoihin osallistumisesta, muiden taloudellisten etujen vastaanottamisesta ja antamisesta.

15. Viestintä ja tiedottaminen

Tytäryhteisöä koskevasta viestinnästä ja tiedottamisesta vastaavat yhteisön hallitus ja toimitusjohtaja, joiden on yhdessä konsernijohdon kanssa huolehdittava, että yhteisön tiedottaminen on riittävä ja että se täyttää kuntalain vaatimukset. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kuntayhtymän yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

Viestinnän ja tiedottamisen on tuettava kuntayhtymän asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tarvittaessa viestinnässä tehdään yhteistyötä kuntayhtymän viestintäorganisaation kanssa.

16. Vaitiolovelvollisuus ja asiakirjajulkisuus

Tytäryhteisön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, kuntayhtymän viranhaltija tai muu kuntayhtymän edustaja ei saa paljastaa ulkopuoliselle tytäryhteisön liikesalaisuuteen kuuluvaa asiaa. Tytäryhteisöstä saatua tietoa liikesalaisuudesta ei saa oikeudettomasti käyttää eikä ilmaista hankkiakseen itselleen tai toiselle etua ja toista vahingoittaakseen.

Hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan ja kuntayhtymän edustajan on lisäksi säilytettävä saamiaan asiakirjoja ja muuta tietoa huolellisesti niin, ettei ulkopuolisilla ole pääsyä liikesalaisuudeksi katsottavaan tietoon. Myös asiakirjoja tuhottaessa edellä mainittujen henkilöiden on toimittava niin, ettei ulkopuolisella ole pääsyä liikesalaisuudeksi katsottavaan tietoon.

17. Kuntayhtymän luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kuntayhtymän luottamushenkilöllä on oikeus saada kuntayhtymän viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti kuntayhtymän johtajalle. Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin ja tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

18. Konserniohjeen hyväksyminen ja voimaantulo

Konserniohjeen hyväksyy valtuusto ja se astuu välittömästi voimaan toistaiseksi valtuuston hyväksymisen jälkeen.

Hyväksytty valtuustossa 23.9.2022, V 22